Total Pages – 4 B.A. RNLKWC-/SANS/CC-11/22

2022

SANSKRIT

B.A. Fifth Semester End Examination - 2022

PAPER - CC-11

Full Marks : 60 *Time : 3 hours*

The figures in the right-hand margin indicate marks. Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेन देवनागरीलिप्या च समाधेयाः

A. दश समाधेया : **2×10=20**

1. आधानशब्दस्य कोऽर्थः?

2. प्रातरनुवाकशब्दस्य कोऽर्थः?

3. अक्षसूक्तस्य ऋषिः छन्दश्च किम्? कस्मिन् मण्डले अक्षसूक्तं प्राप्यते?

(Turn Over)

4. पदपाठं कुरुत – अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभि-

रीड्यो नूतनैरुत।

स देवाँ एह वक्षति॥

5. ऋग्वेदे कति सूक्तानि सन्ति? दार्शनिकसूक्तस्योदाहरणमेकं देयम्।

6. तुमर्थकप्रत्ययविधायकानि सूत्राणि लिखत।

7. सुपां सुलुक्..... इति सूत्रं पुरयत। उदाहरणद्वयं लिखत।

8. स्वरितसंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य अर्थं लिखत।

9. स्वरसन्धेः त्रीणि वैशिष्ट्यानि लिखत।

10. अकारान्त-क्लीवलिङ्गशब्दस्य प्रथमाद्वितीययोः बहुवचने आनेः स्थाने किं व्यवह्रियते? उदाहरणमेकं दर्शयत।

11. कः देवानां प्रथमं सम्बभूव? स कीदृशः आसीत्?

12. शौनकः कस्मै किं पप्रच्छ?

13. के किमर्थं जरामृत्युं पुनरेवापि यन्ति?

14. अविद्यायाम् अन्तरे वर्तमानाः स्वयं किं मन्यन्ते? ते कीदृशीम् अवस्थां प्राप्नुवन्ति?

15. भूमिसुक्तस्य अपरनाम किम? के पृथिवीं धारयन्ति?

B. चतुरः प्रश्नान् उत्तरत। 5×4=20

1. मन्त्रं व्याख्यात –

अग्निना रयिमश्नवत्

पोषमेव दिवेदिवे।

यशसं वीरवत्तमम्॥

2. मन्त्रं व्याख्यात –

अक्षैर्मा दीव्यः कृषिमित् कृषस्व

वित्ते रमस्व बहु मन्यमानः।

तत्र गावः कितव तत्र जाया

तन्मे वि चष्टे सवितायमर्यः॥

3. भाष्यवचनस्याशयः स्कुटीक्रियताम् – "अग्निमीळे इति सूक्तं प्रातरनुवाके आग्नेये क्रतौ विनियुक्तम्।"

4. टीका लेख्या — 'लेट्'

5. **मन्त्रं व्याख्यात –**

द्वा सुपर्णा सयुजा सखाया समानं वृक्षं परिषस्वजाते।
तयोरन्यः पिप्पलं स्वाद्वत्त्यनश्नन्नन्यो अभिचाकशीति॥

6. **मन्त्रं व्याख्यात –**

यत्तदद्रेश्यमग्राह्यमगोत्रवर्णम्–
अचक्षुःश्रोत्रं तदपाणिपादम्।
नित्यं विभुं सर्वगतं सुसुक्ष्मं
तदव्ययं यद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः॥

C. यथेच्छं द्वौ उत्तरत। **10×2**

1. ऋग्वेदीयम् अग्निसूक्तम् अनुसृत्य अग्निदेवतायाः वैशिष्ट्यानि लिखत।

2. ऋगवेदीयस्य हिरण्यगर्भसूक्तस्य दार्शनिकं तत्त्वं विवृणुत।

3. मुण्डकोपनिषदि समाम्नातं सृष्टितत्त्वं समन्त्रं वर्णयत।

4. भूमिसूक्ते वर्णितं पृथिव्याः विश्वविधायिनीस्वरूपम् आलोचयत।

———